

The background of the cover is a complex network of purple circles of various sizes connected by thin purple lines, resembling a molecular structure or a network graph. The circles vary in size, with some being significantly larger than others, and the lines connect them in a non-uniform, branching pattern.

FREDRIK T. OLSSON

KONEC

ŘETĚZCE

FLEET

Fredrik T. Olsson

Konec řetězce

FREDRIK T. OLSSON

KONEC

ŘETĚZCE

☰ KNIHA ZLIN

Copyright © Fredrik T Olsson, 2014
Published by arrangement with Partners
in Stories Stockholm AB, Sweden

Translation © Jana Thomsen, 2016

ISBN 978-80-7473-447-2 (pdf)

Část první

ČTYŘKOVÁ SOUSTAVA

V životě by mě nic nepřimělo psát si deník.

Pořád se něco děje, čas běží. Život začíná, pokračuje a končí a všechny ty malichernosti nikdy nebudou tak podstatné, aby stálo za to si je zapsat a s odstupem času se na ně podívat. Jednoho dne je po všem, a jestli něco vím jistě, tak to, že až bude na dřevěné víko nade mnou dopadat hlína, nikdo si nebude chtít přečíst, co jsem dělal jedno pondělí v březnu.

Nic by mě nepřimělo psát si deník.

Kromě jedné věci.

Vědomí, že už brzo tady nebude nikdo, kdo by si ho přečetl.

Úterý 25. listopadu.

Ve vzduchu je sníh.

A ve všech očích strach.

1.

Muž, kterého v uličce zastřelili, zemřel příliš pozdě.

Bylo mu něco přes třicet let, na sobě měl džíny, košili a větrovku. Na tohle roční období to bylo dost málo, ale byl celkem čerstvě osprchovaný a celkem najedený – to mu slíbili a to taky dodrželi.

Ale nikdo mu neřekl, co se bude dít potom. A teď je tady.

Prudce se zastavil mezi kamennými fasádami za starou poštou, ztěžka dýchal a ve tmě před ním se v rytmu jeho dechu objevovaly a mizely lehké šedé obláčky. Zadržoval pocit paniky vyvolaný tím, že mřížová brána na konci uličky je zamčená. Riskl to a teď neměl kudy uniknout, zatímco zezadu se blížily tři reflexní vesty.

Ve skutečnosti byl ještě naživu, když informace o čtvrt hodiny dřív dorazila do redakcí evropských novin, ztracená v záplavě dalších agenturních zpráv. Tři strohé řádky o muži, kterého krátce po čtvrté hodině v noci na čtvrtek našli mrtvého v centru Berlína. Nestálo tam výslovně, že to byl bezdomovec a že byl pod vlivem drog, ale vyvolávalo to takový dojem. To byl taky zámer. Když už člověk lže, má se držet pravdy.

V ranním vydání novin pronikne noticka do postranního sloupku mezi další bezvýznamné zprávy. Bylo to jedno z mnoha bezpečnostních opatření, které pravdě-

podobně ani nebylo nutné. Vysvětlení pro případ, že by je někdo viděl ve tmě zvedat bezvládné tělo, odnášet ho do čekající sanitky, zabouchnout zadní posuvné dveře a odjíždět v mrznoucím mrhlení s příslušně blikajícím modrým světlem.

Ne do nemocnice.

Koneckonců nemocnice by už byla k ničemu.

V autě tiše seděli tři muži a doufali, že přijeli včas.

Nepřijeli.

2.

Policii trvalo jen pár vteřin, než vyrazila krásné dvojité dveře u domovního schodiště, rozbila okenní tabulky zasazené do olověných ráků a odemkla zevnitř.

Víc času jim zabraly bezpečnostní mřížové dveře, těžké a nejspíš hodně drahé, a teď navíc zamčené. Byla to poslední překážka, která jim bránila vstoupit dovnitř a pomoci muži ve středním věku, který se podle informací měl v bytě nacházet.

Pokud byl ještě naživu.

Norrmalmská policie přijala tísňové volání brzo dopoledne a trvalo nějakou dobu, než se spojovatel ujistil, že žena, která volá, je důvěryhodná, střízlivá a myslí to vážně. Zná toho muže? Ano, zná. Nemůže se nacházet někde jinde? Ne, to je vyloučené. Jak dlouho už ho pohřešuje? Moc dlouho ne, mluvili spolu po telefonu včera večer, byl zamlklý a vyhýbal se tématu. A to ji vyděsilo. Když si stěžoval, věděla, na čem je. Ale teď byl plný odvahy, pokoušel se mluvit zvesela a ona nedokázala přesně říct proč. Jako by něco skrýval. Když mu pak ráno volala a on to nezvedal, projelo jí hlavou: tentokrát to opravdu udělal.

Žena se vyjadřovala jasně a přesně, takže když se spojovatel konečně nechal přesvědčit, zavolal policii i záchranku a vzal další hovor.

Hned první hlídka, která na místo přijela, musela konstatovat, že žena nejspíš měla pravdu.

Dveře byly zamčené. Za nimi byly přes barevná skla vidět rozmazané kontury mříže. A z ještě větší vzdálenosti bylo z rádia slyšet klasickou hudbu, mísící se s bublavými zvuky vody tekoucí do již přeplněné vany.

To bylo hodně špatné znamení.

Na elegantním domovním schodišti o dva schody níž stála Christina Sandbergová, upřeně zírала skrz černě natřenou ocelovou mříž obklopující výtahovou šachtu a pozorně sledovala, co se děje u vchodových dveří k bytu, který kdysi patřil i jí.

Z úhlové brusky sršely žluté, žhavé kovové piliny, jak se zámečnický násilím dobýval přes ty zatracené mřížové dveře. Tak dlouho proti nim protestovala, až jí nakonec došlo, že po tom večeru, kdy se všechno obrátilo vzhůru nohama, na ně musí přistoupit.

Nechali je namontovat pro vlastní ochranu. A on dnes možná kvůli nim zemře. Kdyby nebyla tak ochromená a nervózní, byla by příšerně naštvaná.

Za zámečnickem přešlapovali na místě čtyři policisté a čekali, až budou moct něco udělat, a za nimi dva stejně neklidní záchranáři. Ze začátku na něj volali „Williame! Williame Sandbergu!“, ale žádná odpověď nepřišla, a tak to nakonec vzdali, ztichli a nechali brusku dělat svoji práci.

A Christina nemohla nic než přihlížet.

Přijela na místo jako poslední. Hodila na sebe džíný a semišový kabát, svázala si jemně melírované vlasy do culíku a nasedla do auta, přestože stálo na ulici, kterou měli uklízet až příští týden, a ona sama sobě slíbila, že ho tam nechá stát až do víkendu.

Tou dobou se mu snažila už několikrát dovolat, nejdřív hned, když vstala, potom cestou do sprchy a pak

znovu, než si vůbec stihla vysušit vlasy. Poté volala na policii, kde jim trvalo celou věčnost, než jí uvěřili to, co už věděla. Co v hloubi duše věděla, už když se probudila, ale pokoušela se to odehnat jako špatné svědomí, které vždycky narostlo poté, co spolu mluvili.

Po pravdě řečeno se nesnášela za to, že je s ním pořád v kontaktu. Vzal to tehdy hůř než ona. Ne snad proto, že by jí z toho bylo míň smutno. Spíš proto, že on to sám sobě dovolil. A i přes dva roky omílání téhož, diskutování a uvažování „proč“ a „možná“ a „kdyby“ se všechno zdálo stejné jako tehdy. Ona měla tu velkou čest nést smutek za oba dva, a navíc trpěla pocity viny, protože jí tohle rozdělení rolí nepřipadalo spravedlivé.

Ale život není spravedlivý.

Kdyby byl, nestála by teď tady.

Mříž nakonec povolila, policie a záchranáři se nahrnuli do bytu a čas jako by přestal existovat. Jejich záda zmizela v dlouhé hale a prázdnota za nimi narůstala a nebrala konce. Po několika nesnesitelných vteřinách nebo minutách nebo letech někdo uvnitř vypnul rádio, pak vodu, a potom nastalo naprosté ticho.

Až se konečně vrátili na chodbu.

Když se proplétali mezi hranami stěn a úzkou chodbičkou kolem výtahu, vyhýbali se jejímu pohledu. Ostře zahrnuli, aby se dostali k točitému schodišti, aniž by narazili do drahých zdí s dekorativními malbami, a pak jen dolů, dolů, rychle, ale opatrně, klidně, ale spěšně.

Christina Sandbergová se namáčkla na ocelovou mříž, aby nosítka mohla kolem ní projít k sanitce čekající na chodníku.

Pod lesknoucí se umělohmotnou kyslíkovou maskou ležel muž, který kdysi byl její manžel.

William Sandberg ve skutečnosti nechtěl zemřít.

Lépe řečeno, nebyla to jeho prvotní volba.

Mnohem radši by žil a cítil se dobře, vedl slušný život a naučil se zapomenout, měl proč práť oblečení a každé ráno se probudit, obléct se, jít ven a dělat něco, co by pro někoho mělo smysl.

Ani to nebylo zapotřebí všechno. Stačilo by pár věcí. Přál si jen najít důvod, aby už nemusel myslet na to, co bolelo. A ten nenašel, takže další možností na seznamu bylo to všechno skončit.

Jenže ani to mu, zdá se, tak úplně nevyšlo.

„Jak je vám po těle?“ zeptala se mladá ošetřovatelka stojící před ním.

Vyhrabal se do polosedu, po staru přikrytý tuhým, naškrobeným prostěradlem pod žlutou erární dekou, jako by zdravotnictví stále odmítalo přijmout fakt, že existuje povlečení.

Podíval se na ni a snažil se nedat najevo, jak je mu špatně ze všech těch jedů, co měl ještě v těle.

„Hůř, než byste chtěla,“ odpověděl. „Líp, než jsem si představoval.“

Usmála se tomu, což ho překvapilo. Bylo jí maximálně dvacet pět let, blondýnka a navíc docela hezká. Nebo to bylo tím měkkým světlem z okna za ní.

„Zdá se, že ještě nebylo na čase,“ pronesla. Znělo to prostě a téměř konverzačně, což ho překvapilo.

„Budou další příležitosti,“ řekl.

„Samozřejmě,“ odpověděla. „Člověk musí být optimista.“

Její úsměv byl dokonale vyvážený. Dost široký na to, aby zdůraznil ironii právě řečeného, ale ne tak široký, aby potlačil její suchý humor. Najednou se nezmohl na žádnou odpověď a přepadl ho nepříjemný pocit, že rozhovor je u konce a ona vyhrála.

Několik minut potichu ležel a díval se, jak pracuje. Efektivní pohyby podle daného schématu: vyměnit kapačku, nastavit rychlost, zapsat něco do chorobopisu a všechno zkontrolovat. Tichá efektivita, až ho napadlo, jestli to všechno nepochopil špatně a ona s ním vlastně vůbec nežertovala.

Dokončila svoje úkoly, automaticky upravila prostěradlo, aniž by dosáhla nějaké změny, a pak se zastavila.

„Až odejdu, neudělejte žádnou hloupost,“ řekla. „Dokud jste tady, byla by to zbytečně práce navíc jak pro vás, tak pro nás.“

Přátelsky na něj na rozloučenou mrkla, prošla šikmo přes celý pokoj do chodby a nechala dveře za sebou zaklapnout pomocí samozavíracího mechanismu na horní zárubni.

William zůstal ležet v posteli a cítil se tak nějak nepříjemně. Ne že by k tomu měl nějaký pádný důvod. Prostě se necítil příjemně. Proč? Protože na něj nemluvila tím pečujícím tónem, který očekával a který by ho rozčiloval? Nebo proto, že její suché komentáře byly tak nečekané, až měl chvíli pocit, že ho provokuje, nebo dokonce baví?

Ne.

Trvalo jen chvíli, než mu to došlo.

Zatnul zuby.

Byl to *její* humor. Přesně ten humor.

Úplně stejně by to řekla i *ona*.

Najednou už mu nedělalo starosti to nejasné hučení v těle, způsobené asi nedostatkem soli nebo vody, nebo naopak přebytkem nějakého sajrajtu ze všech těch prášků, co se bez užitku rozpustily v jeho unaveném pětapadesátiletém těle na pokraji kolapsu. Ani ho netrápila palčivá bolest z řezných ran, které se pomalu začínaly hojit pod obinadly ovinutými kolem zápěstí. Starosti mu dělalo něco jiného. Pocit, který se neustále dokola vracel a s dvojnásobnou silou ho zasáhl pokaždé, když

si na něj troufl zapomenout. Kvůli kterému včera odešel do koupelny a rozhodl se to udělat.

Protože nebyl schopen rozluštit znamení.

Jinak to říct nešlo, ať to znělo sebevíc ironicky.

Zrovna on nebyl schopen rozklíčovat znamení.

Sakra.

Než sestřička odešla, měl ji poprosit o něco na uklidnění. Nebo něco proti bolesti, nebo diazepam. Nebo nejlíp střelit do hlavy, to by pro něj snad mohla udělat. Ale asi nemohla.

Byl přesně tam, kde včera večer: nekonečný pád temným tunelem, zničující touha po dosažení dna, kde se konečně zabije a unikne všem těm myšlenkám, které ho úspěšně ovládají. Které mu dopřávají světlé chvílky naděje, a vzápětí se vracejí a tvrdě ho zpohlavkují, aby mu ukázaly, kdo tady má navrch.

Sáhl po kabelu, který visel na zdi, a přitáhl si podlouhlé tlačítko, aby přivolal pomoc. Doufal, že nepřijde tatáž sestra jako předtím. Byla by to trapná prohra – od cynických a trefně formulovaných poznámek k prosbě o prášek na spaní. Ale možnost, že by snad alespoň na chvíli usnul, mu za to stála.

Pomyslel si a stiskl tlačítko.

Ke svému údivu nic neslyšel.

Stiskl znovu, podržel tlačítko déle.

Pořád nic.

Asi na tom není nic zvláštního, uvažoval. Nezvóní přece sám na sebe. Stačí, že to zazvonilo někde v pokoji, kde jsou lékaři, kteří dělají svou práci, takže k němu pošlou sestru, aby zjistila, co potřebuje.

Pak si všiml světla, červeného, kuželovitého, umělohmotného krytu na stěně přesně nad zástrčkou, kde vyčníval kabel. Nemělo by svítit? Když už neslyší žádné zazvonění, nemělo by se alespoň rozsvítit světlo na důkaz, že stiskl tlačítko správně?

Stiskl ho znovu. A ještě jednou. Ale nic se nedělo.

Byl tak zaujatý nefunkčním systémem přivolání pomoci, že když se najednou otevřely dveře, trhl sebou. Mžoural směrem k nim a zvažoval, jestli má volit útok, nebo obranu. Nadávat, že je světlo rozbité, nebo se omluvit, že zvonil tak hystericky?

Obě možnosti však vyloučil, jakmile oči přivykly protisvětlu.

Muž u nohou jeho postele nebyl ani lékař, ani ošetřovatel. Měl na sobě oblek, košili bez kravaty a kotníčkové boty, které byly vzhledem k obleku neúměrně sportovní. Bylo mu asi kolem třiceti. Ale u mužů, kteří mají oholenou hlavu, se věk odhaduje těžko, navíc když držení těla prozrazuje, že za sebou mají dlouhý a tvrdý trénink. Možná že vypadal na svůj věk starší. Nebo naopak.

„Ty jsou pro mě?“ zeptal se William. Nic lepšího ho nenapadlo.

Kývl na květiny, které muž držel v rukou. Příchozí se na ně podíval, jako by na ně sám skoro zapomněl. Neodpověděl a odložil kytici do umyvadla. Byla to jenom zástěrka, aby dobře zapadl a došel chodbami až sem, aniž by byl nápadný.

„William Sandberg?“ zeptal se.

„Jen tak tak,“ řekl William. „Ale pořád jsem to já.“

Muž stál na místě, v tichosti sledovali jeden druhého. Jako kdyby se přeměřovali pohledem, i když William by se ve své situaci sotva zmohl na odpor. Bylo to celé strašně zvláštní a William cítil, jak se jeho mysl snaží vzchopit.

„Hledali jsme vás,“ řekl muž nakonec.

Aha? William přemýšlel, na co naráží. Neuvědomoval si, že by ho někdo v nedávné době kontaktoval, ale na druhou stranu si nebyl jistý, že by si toho vůbec všiml.

„Měl jsem dost o čem přemýšlet.“

„To jsme pochopili.“

My? Co to sakra má znamenat?

William se posadil trochu vzpřímeněji a s námahou se suše usmál.

„Moc rád bych vám něco nabídl, ale nečekal jsem, že tu budou tak skoupí na morfin.“

„Budeme potřebovat vaši pomoc.“

Řekl to bez okolků, nějak moc rychle, a něco v jeho hlase přimělo Williama trochu polevit v ostražitosti. Mladík se na něj díval pohledem, který sice byl stále pevný, ale bylo v něm i něco víc. Naléhavost. Možná dokonce strach.

„Tak to se obávám, že jste nenašel toho pravého,“ řekl William a rozhodil rukama. Tedy spíš zkusil rozhodit rukama. Hadičky od kapačky a kabely od EKG dost omezovaly jeho pohyblivost a tím jenom dokreslovaly, co se snažil říct: William Sandberg je sotva ve stavu někomu s něčím pomoci.

Ale vypracovaný mladík zakroutil hlavou.

„Víme, kdo jste.“

„Kdo *my*?“

„To není důležité. Důležitý jste vy. Důležité je to, co umíte.“

Pocit, který Williamovi projel celým tělem, byl současně známý i nečekaný. Tenhle rozhovor by si uměl představit před deseti lety, nebo ještě spíš dvaceti. To byl připravený. Ale dnes?

Muž v nohách jeho postele mluvil výborně švédsky, ale někde v hloubi byl slyšet přízvuk. Příliš obroušený na to, aby se dalo říct, odkud. Ale stoprocentně tam byl.

„Odkud jste?“

Mladík se na něj podíval pohledem plným hraného zklamání. Jako by William měl pochopit, že odpovědi se nedočká, a jako by bylo pod jeho úroveň vůbec se ptát.

„Tajná policie? Obrana? Zahraničí?“

„Je mi líto. To nemůžu říct.“

„Dobře,“ řekl William. „Každopádně je pozdravujte, a že děkuju za kytku.“

Řekl to tónem naznačujícím konec rozhovoru. A na znamení toho, že domluvili, zase zvedl kabel s tlačítkem. Palcem ho dlouho tiskl, s pohledem pořád upřeným na mladého muže, aby mu dal najevo, jak naprosťto totálně jasně spolu skončili. Ani tentokrát se nic nestalo.

„Kdyby to fungovalo, rozsvítilo by se to červené světlo,“ pronesl muž nečekaně.

William se na něj podíval.

Uběhl další okamžik, kdy si pohledem přeměřovali síly, až William nakonec pustil kabel z ruky. Spadl mu na břicho, na žlutou erární deku.

„Je mi pětapadesát,“ řekl. „Nepracuju už několik let. Jsem jako opuštěná pohraniční pevnost. Kdysi dávno jsem byl důležitý, ale dnes už se jenom rozpadám.“

„Moji nadřízení to vidí jinak.“

„A kdo jsou vaši nadřízení?“

Řekl to příkře. Rozhovor ho už unavoval. Chtěl svoje prášky na spaní a zmizet odsud, ne si hrát na studenou válku s namakaným usmrkancem, který přišel s mnohaletým zpožděním.

Ale rozhovor nakonec ukončil mladík.

„Je mi líto,“ zopakoval. Omluvně povzdechl, přenesl váhu na nohu blíže dveřím a otočil se.

Je na odchodu, pomyslel si William. Divný konec divného setkání.

Když však mladík otevřel dveře do chodby, stáli tam další dva muži a čekali, až budou moct vejít.

— — —

Byla jedna hodina a deset minut odpoledne a chodbami jednotky intenzivní péče Karolinské nemocnice se

ozývaly kroky lékařského týmu, který se šel podívat, jak na tom jsou jejich pacienti.

Bez větších překvapení už za sebou měli polovinu vizity. Další pacient byl pětapadesátiletý muž, který si chtěl vzít život. Otrava léky a řezné rány na rukou. Nebyl důvod, aby na jednotce intenzivní péče strávil nějakou delší dobu. Dostal krev, aby se vykompenzovala ztráta z řezných ran a snížila se koncentrace léků, které spolykal. Při příjmu však jeho hodnoty nebyly nijak závažné. Buď toho omylem spolykal moc málo, nebo to byl jen další z mnoha riskantních pokusů, jak na sebe přitáhnout pozornost příbuzných, kteří mu nechtěli naslouchat.

Ať tak či tak, nebylo pochyb, že ho už brzo nebudou mít na starost. Doktor Erik Törnell se zastavil přede dveřmi, zavřel chorobopis, ve kterém před chvílí listoval, a krátce kývl na kolegy: tohle bude rychlá návštěva.

Když vešli do pokoje, ze všeho nejdřív uviděli prázdnou postel.

V umyvadle ležela kytice, váza na nočním stolku se převrátila a rozbila, přikrývka a prostěradlo se válely na podlaze a z kapačky volně visela hadička.

Koupelna byla prázdná a ze skříňky zmizelo všechno, co měl pacient při příjmu u sebe. Zásuvka malého prádelníku byla vytažená a otočená vzhůru nohama.

William Sandberg byl pryč.

Po hodině hledání se dalo konstatovat leda to, že se vůbec nenachází v areálu nemocnice a že nikdo netuší, jak a proč k tomu došlo.

3.

Sanitka, která ve skutečnosti vůbec nebyla sanitka, stála uprostřed velkého pole náletového porostu – divokých rostlin, které tam vytrvale bujely navzdory všem nevědomým pokusům vyhladit je z povrchu země. Znovu a znovu se vracely, aby zakořenily v kráterech a jámách a dírách po odstřelech. V celé té životaschopnosti byla jemná ironie, které si však ti, kdo věděli, že tohle místo vůbec existuje, vůbec nevšimli.

Muži, kteří na sobě předtím měli reflexní vesty a ošetrovatelské oblečení, už byli daleko odsud. Osprchování, chemicky ošetření, opláchnutí, v procesu předepsaných bezpečnostních procedur.

V sanitce zůstal ležet jenom bezdomovec.

Vzali mu život, o tom nebylo pochyb, ale nedali mu taky nový? Lepší? Kdo ví, jestli nakonec nežil déle než na ulici, která by ho, kdyby tam zůstal, třeba už dávno pohltila? Tady dostal jídlo, oblečení, přístřeší. Zaměstnání. Pohyb. Dokonce nějaké vzdělání.

Jenom nikdo nepočítal s tím, jakou hrůzu bude muset zažít.

Jakými příznaky si bude muset projít.

Kdo mohl tušit, že to zajde tak daleko?

„Prostě to tak je,“ řekl nakrátko ostříhaný mladý pilot, jako by mu každá Connorsova myšlenka vyskočila

jasně napsaná před očima. Seděl na sedadle před ním, povinná sluchátka na hlavě, aby se navzájem slyšeli a aby k nim tolik nedoléhalo věčné dunění rotorů nad nimi.

Connors slyšel jeho hlas ve sluchátkách. Místo odpovědi jen kývl. Proti tomu, co pilot řekl, se nedalo nic namítnout.

Bezesporu to tak prostě bylo.

„Mám?“ zeptal se pilot.

Zabubnoval prsty na ovládací páku.

Tentokrát chvíli trvalo, než Connors přikývl, ale oba věděli, že bude muset. Bez dalekohledu a za časného svítání byla sanitka jen lesknoucí se tečka, i tak ji ale nedokázal spustit z očí.

Jako by to nějak pomohlo v boji proti nevyhnutelnému.

Jako by seděl s výsledky v jedné ruce a učebnicí v druhé a pokoušel se dopočítat k něčemu úplně jinému, znovu a znovu, přestože znal odpověď.

Zodpovědnost. Co s ní má člověk sakra dělat.

Ale tak to teď prostě bylo.

Když přikývl, udělal to natolik jemným pohybem hlavy, že to klidně mohlo být kývnutí způsobené turbulencí. Mladý pilot to ale zaregistroval a udělal, co měl. Kryt už odklopil a zbývalo jen stisknout tlačítko.

Když sanitku po výbuchu zahalil žlutý oblak, úkol byl splněn.

A nová generace divoce rostoucí trávy a lučních květin mohla začít dobývat další kráter.